fara žije +

zadání

rozvojové studie areálu fary v Červeném Kostelci

Vážení farníci,

do rukou dostáváte dokument, který představuje naši farnost, shrnuje dosavadní práci na záměru proměny farního areálu a formuluje zadání, se kterým budou následně pracovat odborníci – architekti a projekční týmy. Pojmenováváme v něm to, co od chystaných stavebních úprav chceme, co potřebujeme a kam díky nim chceme směřovat.

Text je v této podobě uzavřen a stává se podkladem pro architektonickou soutěž. Přesto není jen zadáním pro architekty. Je také výsledkem společné práce, mnoha rozhovorů a setkávání vás – lidí, kterým na budoucnosti budovy fary a našeho společenství záleží. Je tedy příležitostí lépe si uvědomit a společně pojmenovat, kým jako farnost jsme, co je pro nás důležité a jaký život chceme na faře a v jejím okolí vytvářet.

I když je text uzavřen, nebojte se přijít s názorem, nápadem či připomínkou. Rádi je vyslechneme a zohledníme v dalších krocích přípravy i při samotné realizaci – projekt se bude dál vyvíjet a váš pohled pro nás zůstává důležitý.

Nakonec totiž nejde jen o podobu farního areálu. Jde především o život, který v něm chceme žít.

Úvodní slovo pana faráře 3
Slovo biskupa 3
Slovo generálního vikáře 3
Kdo jsme 4
O nás v číslech a událostech 5
Kde nyní fungujeme? 7
Farnost v kontextu okolí 9
Farnost a fara v historii 11
Co hledáme a kam směřujeme 14
Předpokládaný stavební program 16
Ideová vize projektu 16
Urbanistický koncept a exteriér 16
Funkční požadavky 17
Technické parametry 22
Historická autenticita a památková hodnota 22
Strategie realizace: Etapizace a ekonomika 22
Požadavek na komunitní přístup (příprava i realizace) 23
Požadavky na architektonický přístup 23
Typologie uživatelů a jejich specifické potřeby 24
Přílohy 25
Tabulka 1: Přehled aktivit dle četnosti a typu 25

Úvodní slovo pana faráře

Jako farář naší kostelecké farnosti jsem moc rád, že jsme se dostali do této fáze přípravy opravy fary. Už od svého nástupu do farnosti před sedmi lety jsem byl ze strany biskupství povzbuzován k opravě fary a sám jsem ji vnímal jako jeden z nejdůležitějších úkolů. Nejen kvůli budově samotné, ale především kvůli lidem, kteří faru využívají a budou využívat.

Cesta k tomuto zadání nebyla jednoduchá a jednoduchá nebude ani cesta následující. Snažili jsme se naslouchat, být otevření pro různé návrhy, hledat, kam nás chce Bůh vést. Přesto je jasné, že ne všichni budou spokojeni s výsledným zadáním a poté i s realizací opravy. Jsou nás ve farnosti stovky, proto není možné se zavděčit všem, každý bude muset v něčem ustoupit.

Věřím, že nejen opravená fara, ale i tato cesta příprav, může s Boží pomocí přispět k tomu, aby se naše farnost mohla nadále rozvíjet a byli jsme autentickými Kristovými svědky i tím, jak přes všechny rozdíly dokážeme táhnout za jeden provaz, vzájemně se podporovat, pomáhat si a vycházet si vstříc.

A zároveň děkuji všem, kteří se jakýmkoli způsobem do opravy zapojili a zapojí.

Jsem také rád, že nám pár řádků napsali generální vikář Mons. Paseka i biskup Prokop, kteří zde na faře minulý rok v létě byli, celou ji procházeli a společně jsme se bavili o opravách, které zde plánujeme.

P. Miloslav Brhel, farář

Slovo biskupa

Sleduji, s jakou pečlivostí připravujete v Červeném Kostelci opravu fary. Zjišťujete různé souvislosti, do nichž působení a provoz kostelecké fary zapadá. Vše probíráte na zasedání pastorační rady a také se dotazujete lidí přímo z farnosti, aby se k zamýšlené opravě vyjádřili.

Ať vás svým světlem Duch Svatý inspiruje a Boží požehnání ať provází všechny kroky, které povedou k dokončení opravy fary. Ať celé farní společenství na této cestě provází svatý Jakub a atmosféru spolupráce chrání mateřská ochrana Panny Marie!

Mons. Prokop Brož, pomocný biskup

Slovo generálního vikáře

Velmi vítám iniciativu celkové rekonstrukce farní budovy v Červeném Kostelci. Vzhledem k počtu věřících a různým pastoračním aktivitám, je nutné, aby tyto prostory byly opraveny. S výhledem do budoucna tato iniciativa dává smysl. Věřím, že mnoha lidem pomůže ve vztahu s Bohem. Rád žehnám každému, kdo se jakýmkoliv způsobem zaslouží o rekonstrukci této fary.

Mons. Jan Paseka, generální vikář

Kdo jsme

Jsme mnohovrstevnaté katolické farní společenství kolem kostela sv. Jakuba v Červeném Kostelci. Naším cílem je žít svou víru společně a svědčit o ní v každodenním životě.

Naše společenství tvoří několik stovek lidí různých generací a životních příběhů – rodiny s dětmi, mladí lidé, senioři i jednotlivci. Společně slavíme liturgii, věnujeme se vzdělávání, práci s dětmi a mládeží, duchovní péči o nemocné a seniory i kulturním aktivitám.

Kostelecká farnost patří dlouhodobě k nejživějším a nejaktivnějším společenstvím nejen v rámci Královéhradecké diecéze. Jejím charakteristickým rysem je mimořádně vysoký podíl mladých rodin a dětí, pestrý život mnoha společenství a široká škála duchovních, vzdělávacích, kulturních i dobrovolnických aktivit. Farnost není pouze místem nedělních bohoslužeb, ale přirozeným centrem setkávání, ze kterého vyrůstá řada iniciativ přesahujících hranice církevního života.

Význam farnosti se výrazně promítá také do života Červeného Kostelce a okolních obcí (Červené Hory, Horní Radechové, Slatiny nad Úpou a Zábrodí). Naši farníci se aktivně podílejí na veřejném dění jako učitelé, lékaři, podnikatelé, zastupitelé, vedoucí spolků, dobrovolníci i organizátoři kulturních a společenských akcí. Mnoho dětí a mladých lidí dosahuje úspěchů ve škole, sportu, hudbě a umění i dalších volnočasových aktivitách a přirozeně se zapojuje do života města. Farnost tak představuje významný společenský kapitál, který propojuje duchovní život se službou druhým a aktivně přispívá k rozvoji místní komunity.

Právě tato vitalita je jedním z hlavních důvodů, proč dnes hledáme nové zázemí. Nejde o ambici budovat reprezentativní stavbu, ale vytvořit prostor odpovídající skutečnému rozsahu života farnosti a jejímu poslání – být otevřeným místem setkávání, vzdělávání, solidarity a služby pro současné i budoucí generace.

Ve službě farnosti působí dva kněží, dva trvalí jáhni, pastorační asistentka a koordinátor údržby. Spolu s nimi se na životě a činnosti farnosti dobrovolnicky podílí řada dalších lidí.

Naší silou je společenství. Mnoho věcí vzniká díky dobrovolnické práci lidí, kteří věnují svůj čas, schopnosti i energii společnému dílu. Máme mnoho aktivních skupin, bohatý kulturní i duchovní program a silnou tradici hudby. Současně jsme si vědomi, že velikost farnosti přináší i své výzvy – není snadné, aby se každý cítil skutečně známý, přijatý a zapojený. Toužíme posilovat vzájemné vztahy, propojovat jednotlivé skupiny a vytvářet prostředí, kde se lidé budou přirozeně setkávat nejen při bohoslužbách, ale i v běžném životě.

O nás v číslech a událostech

Život není jen o číslech a čísla nevyjadřují zdaleka vše, přesto jich nyní pár uvedeme. Ne proto, abychom se vychloubali či si něco dokazovali, ale abychom dokreslili situaci, v jaké se naše farnost nachází, a doložili potřebu kvalitního zázemí fary.

Podle posledních sčítání se nás během neděle a sobotního večera schází kolem 600 v Červeném Kostelci, v Horní Radechové a na Boušíně, kam dojíždí nejen kněží z Kostelce, ale i mnozí kostelečtí farníci. Někteří se rozjíždějí na mše svaté také do dalších míst v blízkém okolí, ať už do Rtyně v Podkrkonoší, do Malých Svatoňovic nebo do Stárkova či Náchoda. Ale i oni využívají budovu fary v Červeném Kostelci. Rovněž tak někteří z těch, kteří do kostela nechodí pravidelně či vůbec, se na faře účastní např. přípravy snoubenců, přípravy manželů na křest dítěte nebo setkání před prvním svatým přijímáním dětí, případně zařizují pohřeb, chtějí si promluvit s knězem nebo se zúčastní nějakého neformálního setkání. Zároveň na kosteleckou faru jezdí na některé akce i lidé z jiných farností (např. na Benjamínek, katecheze Dobrého pastýře, ke zpovědi apod.).

Na velký potenciál farnosti ukazuje zejména počet dětí na pravidelné týdenní výuce náboženství (kolem 150 dětí a mladých od 1. třídy po středoškoláky, včetně dětí ze speciální školy), věřících, kteří každý rok přistupují k prvnímu svatému přijímání (v průměru 20 dětí a dospělých) nebo těch, kteří přijímají svátost biřmování (v roce 2026 to bylo 60 lidí, před čtyřmi lety 52). O tom, že mnoho mladých farníků svou víru prohlubuje, svědčí mj. účast na celostátních a celosvětových setkáních mládeže (Lisabon 2023: 35 účastníků, Řím 2025: 21, Hradec Králové 2022: více než 40, Ostrava 2026: 36).

Ti, kteří přijedou do Červeného Kostelce a zavítají do kostela na bohoslužby, jsou překvapeni vysokým počtem lidí, kteří se scházejí nejen v neděli ale i v týdnu, a také množstvím ministrantů, kterých jsou u oltáře desítky, na větší svátky přes čtyřicet.

Život místní farnosti je často důležitým důvodem, proč mladé rodiny v Červeném Kostelci zůstávají nebo se sem po určité době prožité jinde opět vracejí. Sami říkají, že je pro ně snazší vychovávat děti ve víře, když mají kolem sebe další věřící rodiny, děti a přátele. Farnost tak vytváří nejen zázemí pro duchovní život, ale také přirozené sociální vazby a společenství, které mohou být pro mladé rodiny důležité.

Obsazenost fary

Když jsme v roce 2025 na jaře čtyři týdny počítali, kolik lidí během týdne využívá faru, byli jsme překvapeni vysokými čísly – 287, 234, 123, 315. Zkusili jsme počítat také dva týdny na podzim a výsledek byl podobný – 285, 252. Ve sledovaném období sice proběhly některé jednorázové akce, které ve zbytku roku nebývají, naproti tomu se nekonaly některé pravidelné aktivity. A některé skupinky musely kvůli vytíženosti fary nebo bariérovému přístupu shánět jiné prostory na setkávání. K metodice sčítání je třeba uvést, že jsme nerozlišovali, zda je někdo na faře jen několik minut (např. při domlouvání pohřbu) nebo zda se zúčastní celodenního kurzu. Do sčítání se nezapočítávaly příchody na faru za účelem vyzvednutí klíčů, využití toalety nebo předání jídla na farní akce.

Přehled aktivit na faře

Každý týden s výjimkou letních prázdnin se na faře schází zpěváci z chrámového sboru, dále děti a mladí na výuku náboženství a předškolní děti na Katechezi Dobrého pastýře a nově také část družiny světlušek, kterým nestačí skautské klubovny. Na vzdělávání se schází také dvě skupinky dětí ze speciální školy. Dřív zde bývalo vzdělávání pro farníky, které nyní bývá v pátek po mši svaté v kostele. Fara se také pravidelně využívá ke svátosti smíření, na kterou se mohou lidé téměř každý týden rezervovat, někdy i víckrát týdně.

Jednou za dva týdny zde bývají modlitby otců a modlitby matek, příprava katechumenů (dospělých zájemců o křest či první svaté přijímání) a příprava na biřmování (pokud se v daném školním roce biřmování uskuteční). Po křtu dospělých probíhá další formace pokřtěných, ne však již tak často, zhruba jednou za měsíc.

Několikrát za měsíc se schází společenství mládeže, malé děti na Benjamínek (zpěv s tvořením) a ministranti, kteří využívají faru jen při některých setkáních.

Jednou za měsíc se zde setkávají starší farníci, rodiny se svými dětmi (nedělní odpoledne) a účastníci modlitby chval (úterní večer), v teplých měsících je toto modlitební setkání v kostele.

Během jara probíhá příprava na první svaté přijímání dětí, při kterém jsou čtyři setkání kněze s rodiči a čtyři s dětmi. Během tří zimních měsíců se zde každý týden scházejí účastníci duchovního cvičení pro muže Exodus 90.

Mezi **nepravidelné akce** patří zkoušky hudebníků na rytmické mše, večery chval (samotné akce jsou pak v kostele jednou za měsíc) a zpěvy Taizé. Zkouší zde sbor Benjamínek a mladí hudebníci na různá další vystoupení. Farní sál slouží také jako zázemí pro ty, kteří vystupují na koncertech v kostele (za poslední rok se tu vystřídalo 7 různých souborů).

Několikrát do roka bývá tzv. misijní klubko (tvoření a vyrábění dětí) nebo přednášky pro farníky i veřejnost. Probíhají zde vícedenní kurzy, ať už pro dospívající dívky nebo tzv. Katecheze Dobrého pastýře, na kterou sem přijeli lidé i z dalekého okolí (Třebíč…). Na faře se uskutečnila také neformální setkání manželů (svátek sv. Valentýna) či maminek.

Čtyřikrát do roka se zde farníci scházejí na snídani po rorátní mši. Několikrát do roka, především v zimních měsících, je na faře farní káva po obou nedělních mších. Občerstvení se na faře připravuje po velikonoční vigilii, po přijetí svátosti pomazání nemocných v září, mezi přednáškami při duchovní obnově, po ekumenické bohoslužbě nebo třeba při pohřbu, pokud se ho účastní více kněží. Při venkovních akcích slouží fara jako zázemí, kde se občerstvení skladuje a připravuje (opékání na začátku a konci školního roku, farní káva u kostela, farní den, Noc kostelů, první svaté přijímání, biřmování).

Čtyřikrát až pětkrát za rok se na faře schází farní rady (ekonomická rada, pastorační výbor, pastorační rada) a podle potřeby také různé provozní porady (opravy fary, příprava farních akcí apod.).

Faru dále občas využívají skauti na porady vedení, kurzy a výjimečné schůzky všech světlušek (zahajovací a dušičková).

Podrobný přehled uvádíme v příloze.

Kde nyní fungujeme?

Kostel

V centru farního dění je kostel sv. Jakuba. Chápeme ho jako domov, primární místo setkávání. Pro většinu farníků je to místo křtu a přijímání svátostí, pro některé i místo posledního rozloučení. V kostele se neodehrávají pouze bohoslužby. Setkáváme se zde při kulturních akcích, tichých modlitbách, samostatně nebo ve skupinách (kostel je každý den otevřen pro veřejnost). Na kostelních nástěnkách sdílíme informace o dění nejen v naší farnosti.

Po mši svaté se shromažďujeme u bočního vchodu do kostela (užívaného jako vchod hlavní) mezi budovou kostela a ulicí Boženy Němcové. Zde lze spatřit skupinky farníků ještě dlouho po skončení akcí. Veřejnost se zde zastavuje zejména u vývěsky pohřební služby.

Kostel má v boční kapli nově zřízené WC, v části této kaple je zázemí úklidu a příruční sklad židlí, druhá boční kaple byla zvažována jako zázemí pro děti nebo nezávislá vytápěná kaple (zatím nerealizováno). Pod kůrem máme zpovědní místnost.

V předsíni kostela je tablet s informacemi o historii farnosti a kostela v několika jazycích. Na Svatojakubskou poutní cestu upozorňuje před kostelem milník i znak mušle v dlažbě, v zádveří kostela je připraveno razítko pro poutníky.

Věž a kostnice

Věž kostela je výraznou dominantou středu města. Před každou mší svatou a o víkendu také v poledne zde ručně zvoníme na zvony. V současné době Město připravuje projekt zpřístupnění věže pro turisty, které bude doplněno malou expozicí. Symetricky k věži stojí na opačné straně vstupního schodiště kostnice, pod jejíž podlahou se nachází kosti z bývalého hřbitova u kostela. Kdysi sloužila jako kaple, nyní je zde zázemí pro farní akce a sklad.

Zahrada kostela, bývalý hřbitov

Zahrada navazující na jižní (boční) vchod je dalším místem setkání farníků. Nachází se zde zázemí na akce typu farní káva nebo farní odpoledne, často je prostor funkčně propojen s přilehlou částí farní zahrady pod zdí, kde tráví čas zejména děti.

Zahrada fary

Zahrada fary je vizuálně propojena se zahradou mateřské školy. Historicky se jednalo o souvislý farní pozemek. Nyní je v majetku farnosti pouze část, která je pronajímána školce. Farní zahrada má tři „funkční“ zóny.

První je spíše okrasnou zahradou mezi hlavním vstupem a zadní částí kostela. Zde často potkáte osoby čekající na vstup do fary, protože ve výchozím stavu je budova fary zavřená. Za přiléhajícími okny se nachází farní kancelář.

Na tuto vstupní zónu přímo navazuje „herní část“ s upraveným terénem (pozůstatek po hřišti zbudovaném skauty). Na tomto plácku se nejčastěji scházejí rodiny s dětmi, je to místo her a opékání buřtů.

Část sadu se běžně veřejně nevyužívá. Nachází se zde záhonky s kytkami, které se využívají na výzdobu kostela. Sad je vnímán jako nejautentičtější část zahrady, ale zároveň z pohledu využívání nejméně praktický (chůze, obtížné sečení trávy).

Farní dvůr a hospodářské budovy

Farní dvůr dnes slouží zejména k parkování automobilů kněží a některých farníků. V přilehlých budovách se nachází zázemí pro nářadí k údržbě zahrady, fary a kostela. Prostorná kůlna je vyhrazena pro skladování objemného skautského vybavení (podsadové stany, lavice se stoly a další táborové vybavení). Farní stodola a další menší místnost slouží k uskladnění vybavení pro plesy a bazary.

Budova fary

Budova fary slouží jako administrativní zázemí farnosti a obydlí kněží (faráře a kaplana). Ti mají byty v patře, avšak bez dostatečného zázemí. Objekt není pod památkovou ochranou.

Ústřední místností v přízemí budovy je **kancelář**, tj. farní úřad. Zde se konají setkání farních rad i setkání s veřejností. V případě kolize akcí se v kanceláři schází také společenství farníků nebo zde probíhá vzdělávání, příprava na svátosti aj. V dané chvíli však vyvstává problém s nemožností využít další místnosti v přízemí, aniž by se akce vzájemně rušily. U stěny se nachází dnes málo využívaná farní knihovna.

V zadní části přízemí je **malá kancelář** (pracoviště farní asistentky, místo malých schůzek a zpovědní místnost). Vedle ní pak obdobná **místnost se sedací soupravou**, kde se schází modlitby otců, matek, skupina chlapů, někdy společenství mladých. Pokud je malá kancelář obsazena, v místnosti probíhá zpověď nebo zde probíhají rozhovory či přípravy na svátosti.

Směrem do dvora je **kuchyně** s jídelním stolem. Místnost za kuchyní je využívána jako sklad židlí nebo **hostinský pokoj**.

Ústřední místností v patře je tzv. **Agapé** – společenská místnost pro zhruba 40 sedících, která navazuje na velkou chodbu s šatnami. Agapé je ústřední provozní místo pro setkávání, odehrávají se zde společenství, vzdělávání, přednášky i zkoušky hudebníků. Z agapé směrem na jih je přístupný pokoj připravený pro práci s dětmi, vzdělávání, modlitební setkání aj.

Z chodby, která slouží zároveň jako šatna pro Agapé, jsou přístupné **byty kněží**. Ty nejsou vybavené kuchyňským zázemím, kněží tedy musí chodit do přízemí. Umístění bytů znemožňuje jejich oddělení od běžného provozu fary. Z chodby je přístupná také bývalá **kaplanka**, v současnosti využívaná jako sklad.

Podkroví je dnes nevyužité a pouze část slouží jako sklad. Podkroví čeká na své prostorové zhodnocení.

Pod farou se nachází sklepy (s největší historickou hodnotou).

Farní budova má dnes tyto zásadní nedostatky:

budova fary neodpovídá poptávce po jejím využití farním společenstvím (nedostatečná kapacita),

provoz kanceláře, bytů kněží a společenských prostor nelze oddělit, z čehož pramení i (pocitová) uzavřenost budovy (budovu je nutné zamykat, provoz je tedy závislý na přítomnosti kněží nebo putovních klíčích),

vytápění je silně neekonomické (vytápí se zejména dva byty kněží, ostatní topení se zapíná dle potřeby),

chybí zázemí pro farní akce,

absence bezbariérového přístupu (do Agapé).

Farnost v kontextu okolí

Farnost v minulosti ovlivňovala a ovlivňuje i dnes dění v samotném městě a jeho okolí, a to jak osobnostmi farářů, tak (především) aktivitami farníků, které směřovaly a směřují do nejrůznějších stran společenského dění.

Farnost obohacuje místní dění zejména na poli kultury. Z kapacitních důvodů se většina koncertů odehrává v prostorách kostela. Jedná se o vystoupení chrámového sboru a orchestru, farních mládežnických kapel (modlitební večery chval), dále koncerty jiných spolků a organizací (např. ZUŠ, Kostelecká cimbálová muzika, Bohemiachor apod.).

Neméně důležitými aktivitami je pořádání besed a přednášek, které se konají rovněž v kostele nebo v pronajatých prostorech divadla, kina, či knihovny.

K přirozenému prolínání farnosti s městem a místními spolky pak dochází především díky početné aktivitě farníků, kteří se objevují v členské základně a vedení různých institucí: rada a zastupitelstvo města, učitelé místních základních škol i ZUŠ, vlastivědný spolek aj.

Výrazné je zastoupení farníků ve skautském hnutí. Červenokostelecké skautské středisko se svými 350 registrovanými členy pracuje v šesti oddílech, které zahrnují věkové kategorie od předškoláků po vysokoškoláky. Jde o oddíly s rozšířenou duchovní výchovou, tzn. že vedle klasického skautského programu věnují prostor také duchovnímu programu. Farníci tvoří přibližně 80 % skautských členů. Oddíloví vedoucí fungují často také jako tahouni různých farních aktivit. Mimo vlastní činnost v oddílech dělají skauti řadu akcí pro veřejnost: Babí léto (akce pro mladší děti), Skautský karneval (předškolní a první stupeň), Roverská kavárna (dobročinná akce, jejíž výtěžek se zasílá vybranému projektu), Skautský ples, Betlémské světlo, zdravotnický kurz Škrtidlo (pro skauty z celé republiky jednou za 2 roky). Červenokostelecké skautské středisko je aktuálně největším střediskem v Královéhradeckém kraji, zároveň je člensky největším spolkem v našem městě.

Nelze také opomenout význam místní Charity a institucí na ni navázaných (hospic, pečovatelská služba), které jsou tvořeny a řízeny z velké části právě členy farnosti a z farnosti také pochází řada charitních dobrovolníků.

Farnost se zapojuje prostřednictvím svých členů i do regionálně širších aktivit, zejména na církevním poli: vikariátní společenství mládeže, diecézní setkání ministrantů, mládeže i seniorů.

Nevýznamné nejsou ani zahraniční aktivity farnosti. Po roce 1990 se rozvíjelo zejména přátelství s německou farností Wildpoldsried včetně vzájemných návštěv. Chrámový sbor vystupoval v polských farnostech a orchestr ZUŠ tvořený z velké části mladými farníky uskutečnil několik úspěšných výjezdů do Německa. Ve fázi přípravy je partnerství se španělským městem Nájera. Jde o součást iniciativy španělské velvyslankyně, která navrhla spolupráci několika španělských a českých měst, která se nacházejí na Svatojakubské cestě.

Farnost v tomto směru těží ze své nadprůměrné početnosti, která umožňuje pokrytí nejrůznějších aktivit. Z této skutečnosti zároveň vyplývá závazek využít této hřivny a postupně, podle svých možností, být duchovním i společenským centrem nejen pro samotné město, ale i pro zdejší část diecéze.

Farnost a fara v historii

Název Kostelec (z latinského *castellum*) označoval v raném středověku opevněný kostel, který farníkům poskytoval jak bohoslužebný prostor, tak ochranu v době nebezpečí. Z toho se dá usuzovat, že kostel byl od počátku klíčovou součástí středověkého Kostelce. První zmínka o zdejších farářích (a zároveň první zmínka o Kostelci vůbec) je z roku 1362.

Už tehdy muselo existovat obydlí pro kněze, pro nedostatek pramenů o něm nevíme nic bližšího. Existuje teorie, že na místě dnešní fary stál opevněný dvorec či tvrz, která byla později přestavěna na faru, ale tato domněnka není podložena archeologickými nálezy ani písemnými dokumenty.

Od husitských dob byla kostelecká farnost spravována nekatolickými faráři. Poslední nekatolický duchovní opustil Kostelec v roce 1624. Na katolické kněze si fara musela počkat až do roku 1709.

Obydlí

Fara mívala několik funkcí. Byla zejména obydlím duchovního správce, tedy faráře, a jeho kaplana. S nimi zde žil farní personál a někdy též příbuzní faráře. Díky tzv. soupisu duší například víme, že v roce 1792 faru obývala matka faráře Josefa Khola, dále kuchařka a mladá služebná.

K významným obyvatelům fary patřil například iniciátor stavby nového barokního kostela **Jan Václav Radkovský**, který byl zdejším duchovním správcem v letech 1729-1752. V době slezských válek byl napaden a postřelen rabujícími vojáky. Naštěstí nebyl raněn smrtelně, avšak drancující soldateska jemu i kostelu způsobila značnou finanční škodu.

O století později obývá faru jiný významný kněz, **František Kerner** (1832-1876). Jemu připadl úkol obnovy kostela i fary po ničivém požáru, který Kostelec postihl v létě 1831. Jemu také Kostelec vděčí za zřízení nového hřbitova s kaplí svatých Cyrila a Metoděje. Vyznal se v medicíně a zdarma léčil ve farnosti nemocné. Farář Kerner sledoval první umělecké pokusy mladičkého Gustava Vacka, z něhož se později stal uznávaný a úspěšný malíř. A Františka Kernera potkala při svém krátkém pobytu v Kostelci Božena Němcová, která bydlela přímo naproti faře:

> *Z oken vidělo se do farské zahrady; když se zahnul vpravo, na celé náměstí i předměstí, na rybník a za rybníkem na borový lesík; a když vlevo, na zbořený dům, na rychtářův dvorec, na kovárnu proti němu, na faru a jiná stavení. „To tu máme hodného pana faráře," řekla paní, ukazujíc do farské zahrady, kde se mezi stromovím žlutila slaměná jeho čepice. "To je pravé Boží požehnání. Byl dříve zámeckým kaplanem. Ten jest vám moudrý! A proč by nebyl?" řekla si zase. (Božena Němcová: Chudí lidé)*

Dalším pozoruhodným obyvatelem fary byl v letech 1831 až 1852 Kernerův spolupracovník, kaplan **Jiří Ehl**. Byl iniciátorem a režisérem divadelních představení.

V revolučním roce 1848 byl oblíbený kněz dokonce zvolen hejtmanem kostelecké Národní gardy.

Vincenc Dvořáček začínal jako kostelecký kaplan po odchodu Jiřího Ehla a po smrti Františka Kernera se stal jeho nástupcem v úřadu faráře. Dvořáček obýval faru celých 50 let (1853-1903). Byl organizátorem finančních sbírek i samotné stavby hřbitovní kaple. Za jeho působení proběhla rozsáhlá renovace farního kostela a byl pořízen nový hlavní oltář. Ve městě se těšil takové vážnosti, že po něm byla pojmenována ulice vedoucí od kostela ke hřbitovu.

Josef Blahník obýval faru proti svým předchůdcům jen krátce, od roku 1944 do roku 1950. Byl vlastně jen kaplanem, teprve po smrti děkana Žďárka v roce 1948 se stal správcem farnosti. Přesto se tento odvážný a populární kněz zapsal výrazně do života zdejší farnosti. Organizoval náboženské vzdělávání pro mládež, podporoval skauting. Účast na bohoslužbách stoupala. Když mu komunistický režim vyměřil pokutu za čtení pastýřského listu, farníci na její zaplacení uspořádali sbírku. Když hrozilo jeho přeložení z Kostelce, lidé z farnosti hlídkovali u fary. Přesto svého duchovního neochránili. Josef Blahník musel koncem roku 1950 z Kostelce odejít a o několik let později byl zatčen a odsouzen na devět let do vězení. V roce 1970 byl tajně vysvěcen na biskupa.

Později se na faře vyskytli i nevítaní obyvatelé. Komunistické úřady sem umístily spolehlivé nájemníky, kteří zabrali část fary a zároveň měli hlídat aktivity faráře.

Úřad

Fara byla sídlem církevního úřadu, který od tereziánských a josefínských reforem 18. století vykonával zároveň část státní správy. Zde se vedly a ukládaly matriky, tedy základní evidence obyvatel. Z nich farář zhotovoval statistiky pro státní úřady, výpisy dětí školou povinných, seznamy branců, soupisy pro povinné očkování, vystavoval křestní a úmrtní listy apod. Farář pro církevní i státní účely musel sepisovat zprávy o náboženských sektářích, vedl evidenci sirotků, zajišťoval rozdělování pomoci chudým. Až do druhé poloviny 19. století měl dozor nad místní školou.

Fara byla také hospodářským srdcem farnosti. Farář byl dnešní terminologií OSVČ (osoba samostatně výdělečně činná). Kromě malého příspěvku od státu se musel až do roku 1949 starat o svou obživu víceméně sám. Jeho příjmy se skládaly především z výnosů lesů a polí, které patřily k jeho úřadu, z úroků z církevního jmění, které bylo vloženo do bank nebo dluhopisů, a z poplatků, které vybíral za církevní obřady (křty, svatby, pohřby). Sám musel naopak platit farní personál (kuchařku, služebnou). Z těchto důvodů také vedl podrobné účetnictví.

Podoba fary

Farní budova stála v Kostelci nejpozději od 16. století, neboť k roku 1591 máme zprávu, že při velkém požáru fara i kostel vyhořely. Po požáru byla obnovena, protože v soupisu poddaných podle víry z roku 1651 je uvedeno, že při kostele svatého Jakuba stojí fara. O podobě této fary však nemáme téměř žádné informace. Nevíme, zda byla dřevěná či zděná, zda a jaká část současné budovy pochází z tohoto období.

V létě roku 1831 postihl Kostelec rozsáhlý požár, který zničil mnoho domů a částečně poškodil také kostel a faru. Ze zpráv o opravách po požáru, které zaznamenal do farní kroniky František Kerner, si můžeme udělat určitý obrázek o podobě fary před požárem. Jednalo se o zděnou patrovou stavbu. V přízemí se nacházela komora, místnost pro služebnictvo a nepochybně také kuchyně. Pokoje faráře se nacházely v prvním patře. Mezi farou a kostelem stála hospodářská stavení.

Po požáru byly na jaře 1832 opraveny stropy v prvním poschodí a vymalovány pokoje faráře i kaplana. Farář Kerner musel do té doby provizorně přebývat v komoře vedle místnosti pro služebnou. V květnu bylo v prostoru mezi farou a hostincem Černý kůň započato se stavbou stájí pro dobytek a koně a kůlny pro vozy, později přibyla i stodola. Na podzim téhož roku založil farář Kerner s kaplanem Ehlem před farou na místě vyhořelých hospodářských budov květinovou zahradu. Museli vybourat zbytky zdí a jámy zasypat zeminou. Jak poznamenal farář Kerner, bylo k tomu zapotřebí tisíce koleček hlíny, ale do zimy práci dokončili.

Stav po těchto úpravách zachycuje mapa stabilního katastru. Vidíme faru obklopenou ze západní a jižní strany zahradami. Na východě stojí hospodářské budovy – chlévy, stodola a dnes již neexistující budova, přiléhající přímo k budově fary. Fara je oproti současnému stavu menší, chybí její jižní část.

Velká přestavba fary se uskutečnila v roce 1898 za faráře Dvořáčka. Z této doby by mohla pocházet přístavba místností na jižní straně. Další úpravy se uskutečnily po příchodu nového faráře Karla Baucha. Kromě výmalby fary byla pořízena nová kamna v jídelním sále, který se nacházel v prvním patře.

Útočiště

Po roce 1948 přišla církev o bohatou spolkovou činnost, musela ukončit své školské i charitativní aktivity. Byla nucena se vzdát Lidového domu (dnešní kino Luník), kde se hrávalo divadlo a konaly plesy. Její aktivity byly omezeny pouze na kostel. Farníci si však i v těžkých dobách padesátých a šedesátých let našli možnost, jak žít společnou víru i mimo bohoslužby. Jan Pazdera kolem sebe shromáždil skupinu ministrantů, pro které připravoval pestrý program. Farní mládež se pod vedením Antonína Macha věnovala církevnímu zpěvu. Oběma skupinám poskytovala své útočiště kostelecká fara.

V sedmdesátých a osmdesátých letech se aktivity farníků přesouvaly spíše do soukromých bytů a do přírody, mimo dohled oficiálních míst i prorežimního kněze. Teprve po roce 1989 se fara mohla stát opět živým centrem farnosti. Byla vyklizena a upravena velká místnost v poschodí, na chodbě se po bohoslužbách hrál oblíbený ping-pong a farní zahrada byla zásluhou farníků a skautů upravena pro venkovní aktivity.

Co hledáme a kam směřujeme

Během let 2024–2026 proběhla ve farnosti série dotazníků, pracovních setkání a rozhovorů, do kterých se zapojily desítky farníků napříč generacemi. Cílem nebylo hledat konkrétní architektonické řešení, ale porozumět tomu, co od budoucí fary skutečně očekáváme.

Přes rozdílné názory jednotlivých skupin se překvapivě silně opakovala jedna společná myšlenka – fara nemá být jen opravenou historickou budovou, ale živým domovem farnosti. Místem, kde se lidé přirozeně potkávají, budují vztahy, vzdělávají se, slaví, pomáhají si i nacházejí prostor pro ticho a modlitbu. Zároveň zaznívala touha, aby tento domov nebyl uzavřený pouze pro farníky, ale byl otevřeným a přívětivým místem také pro obyvatele města, hledající i náhodné návštěvníky.

Participace ukázala, že největší překážkou současného života farnosti není pouze technický stav budovy, ale především chybějící společné zázemí. Současné prostory jsou kapacitně i provozně nedostačující a mnoho aktivit se vzájemně omezuje.

Významným zjištěním nebyly pouze prostorové požadavky, ale také obraz samotné farnosti. Ukázalo se, že jde o mimořádně aktivní společenství s velkým množstvím rodin, dětí a dobrovolníků, které hledá způsoby, jak posilovat vzájemné vztahy a překonávat uzavřenost jednotlivých skupin. Diskuse o budově se proto často měnila v diskusi o tom, jaké společenství chceme vytvářet a jak mu může architektura pomoci.

Vedle velkých vizí zaznívala i potřeba realismu. Farníci si uvědomují finanční i provozní náročnost projektu a opakovaně zdůrazňovali význam etapizace, dlouhodobé udržitelnosti a společné odpovědnosti. Výsledkem participativního procesu proto není seznam přání, ale sdílená představa o otevřeném, živém a dlouhodobě udržitelném místě, které bude sloužit nejen dnešní farnosti, ale i dalším generacím.

Co tedy očekáváme od rekonstrukce fary?

Rekonstrukci fary nevnímáme jako pouhou obnovu historické budovy. Je to příležitost **vytvořit nové centrum života farnosti, které bude sloužit dalším generacím**. Z dotazníků i společných diskusí jednoznačně vyplynulo, že největší potřebou je kvalitní zázemí pro setkávání různě velkých skupin, důstojné bydlení kněží oddělené od veřejného provozu a prostory, které bude možné využívat pro vzdělávání, hudbu, práci s dětmi, společenské akce i neformální setkávání. Důležité je také bezbariérové řešení a lepší propojení budov se zahradou, která je vnímána jako nedílná součást budoucího života areálu.

Nechceme budovat areál pouze pro sebe. Vnímáme, že farnost má být přirozenou součástí města. Chceme být otevřeným a srozumitelným místem také pro ty, kteří do kostela běžně nepřicházejí. Toužíme nabídnout prostor pro setkávání, vzdělávání, kulturu, odpočinek, rozhovor i ticho. Místo, kde se mohou potkávat věřící i hledající, mladí i staří, rodiny, spolky i jednotlivci. Chceme být dobrými sousedy a přinášet městu hodnoty, které vycházejí z křesťanské tradice – otevřenost, službu, pohostinnost a odpovědnost, důstojnost každé lidské osoby, respekt k druhým a solidaritu.

Hledáme architektonické řešení, které nebude pouze odpovědí na dnešní potřeby. Hledáme návrh, který bude umět růst společně s farností, bude možné jej realizovat po etapách podle finančních možností a bude počítat s aktivním zapojením dobrovolníků i komunity při realizaci i následném životě areálu. Nehledáme reprezentativní stavbu, ale místo, které bude působit přirozeně, lidsky a pohostinně. Místo, kam se lidé budou rádi vracet, protože zde najdou nejen funkční zázemí, ale především domov, společenství a prostor pro setkávání.

Předpokládaný stavební program

Na základě proběhlých diskuzí a zkušeností aktivních farníků předkládáme náš návrh stavebního a funkčního programu. Předkládáme spíše otisk farního života, nediktujeme budoucí podobu a rádi si necháme poradit.

Ideová vize projektu

Základní programový narativ by se dal shrnout větou: *„Fara jako **živé centrum komunity**, které je otevřené městu, ale zachovává si svoji duchovní identitu“.*

Farnost usiluje o **postupnou** proměnu areálu fary v živé centrum duchovního, komunitního a vzdělávacího života, které:

- podpoří vznik menších společenství,
- umožní souběh více aktivit,
- oddělí soukromí kněží od veřejného provozu,
- poskytne důstojné a klidné zázemí pro duchovní správce (kněží),
- vytvoří kvalitní prostor pro setkávání farnosti,
- otevře areál širší veřejnosti a městu,
- bude ekonomicky udržitelné, odpovědné a provozně zvládnutelné,
- umožní realizaci po etapách dle finančních možností farnosti,
- umožní růst, ale nebude provozně přerostlé.

Projekt je vnímán nejen jako stavební úprava, ale jako **dlouhodobá investice do identity a budoucnosti farnosti na 20–30 let**. Vize je velkorysá, ale realizovat ji budeme postupně a začneme skromně: první etapou (viz kapitola Strategie realizace), další kroky podle možností farnosti.

Posláním je vytvořit bezpečné místo přijetí pro všechny generace – „domov farní rodiny“ s ohledem na **generační odpovědnost (udržitelnost v horizontu 20–30 let) a otevřenost (**propojení s městem a odstranění fyzických i psychologických bariér, tzv. prahové úzkosti).

Urbanistický koncept a exteriér

Farní areál nevnímáme jen jako budovu samotné fary, ale jako areál (celek) zahrnující dvůr, budovu fary, zahradu, stodolu a bývalé chlévy. Silně vnímáme vazbu budovy fary na blízký kostel, který je duchovním středobodem našeho života a přirozenou ikonou města Červený Kostelec. Kostel a kostnice nejsou předmětem návrhu; řešíme jejich vazbu na areál.

Architektonický návrh by měl pracovat s areálem jako s jedním funkčním celkem:

Požadujeme řešení:

- **jasného oddělení klauzury (soukromé části) kněží a prostor určených farníkům a potažmo i veřejnosti**,
- **zapojení dvora a zahrady** jako přirozeného komunitního prostoru,
- minimalizaci kolize pěšího pohybu a provozu vozidel,
- bezbariérového přístupu do veřejných prostor.
- **Propojení areálu:** Důležitá je pro nás zejména spojnice mezi kostelem, farou a zahradou.
- **Farní dvůr** považujeme za největší potenciální prostor pro rozvoj areálu. Upozorňujeme na nevyhovující dopravní napojení do ulice Boženy Němcové (nedostatečný rozhled na silnici i chodník).
- **Zahrada:** Zvážit vytvoření meditačních zón, místo pro setkávání (např. ohniště nebo místo pro hřiště pro děti).
- **Hospodářské budovy:** Rozhodnutí o demolici či jejich novém využití ponecháváme na architektovi. Chodník mezi ulicí a bývalými chlévy je úzký, v případě jejich demolice zvážit rozšíření.
- Umístění programu: zda bude program umístěn ve stávajících objektech, v přístavbě, nebo v novostavbě, ponechává zadání otevřené. Nechceme projektovat místo architektů; stavební program vyjadřuje potřeby, nikoli konkrétní řešení.

Funkční požadavky

Jádrem funkčního zadání je striktní zónování provozu. Veřejná část musí být provozně oddělena od soukromí kněží.

Zde popisujeme naši představu:

Popis formou zónování

- **Zóna 1: Srdce komunity:** multifunkční společenský sál jako ústřední prostor farního života, učebny, zkušebna, klubovny pro mládež a farní kavárna jako místo neformálního setkávání (podrobněji viz části B a Doplňkové funkční požadavky).
- **Zóna 2: Útočiště a soukromí:** Důstojné byty pro dva kněze – klauzura se samostatným vstupem, oddělená od veřejného provozu, včetně pokoje pro hosty (podrobněji viz část A).
- **Zóna 3: Duchovní prostory:** místnost pro rozjímání a setkávání malých modlitebních společenství (podrobněji viz část C).
- **Zóna 4: Administrativní zázemí:** farní kancelář a diskrétní místnost pro duchovní rozhovory a zpověď (podrobněji viz část B).

Popis funkční formou:

A. Soukromá část (klauzura – pobytové prostory kněží – nepřístupná veřejnosti)

- 2 samostatné bytové jednotky, předpokládaně pro faráře a kaplana, každá přibližně 2+kk s vlastním hygienickým zázemím a kuchyňkou. Jednotky by měly být navrženy flexibilně tak, aby mohly být podle budoucích potřeb farnosti využity i jinak než pro bydlení dvou kněží.
- Samostatný vstup do „klauzury“.
- Akustické oddělení od veřejných prostor.
- Pokoj pro hosty (s vlastním hygienickým zázemím).

B. Veřejná část (přízemí, bezbariérový přístup)

- **Větší společenská místnost – multifunkční sál (cca 100 osob)**

  Sál by měl mít ambici vykrývat potřebné prostory chybějící ve městě.

  - Možnost variabilního uspořádání (přednášky, společenství, kavárna, menší koncert, pohybové aktivity, společenské akce a oslavy, duchovní obnovy, vikariátní setkání)
  - Možnost rozšíření do exteriéru – dvůr, zahrada (pro větší akce typu Noc kostelů, farní den, vikariátní setkání)
  - Sál musí být připraven na komerční provoz (pronájem veřejnosti) jako samostatně provozuschopná zóna
  - Plátno na promítání
  - Variabilní osvětlovací a akustický systém (možná realizovat v jiné etapě)
  - Kapacita: pro větší společná setkání zhruba 100 osob; konkrétní kapacitu a potřebnou plochu ponechává zadání na návrhu architektonického týmu s ohledem na způsob využití, provozní uspořádání a ekonomické možnosti projektu.
  - Pokud to dispozice a konstrukční řešení umožní, měl by být sál dělitelný na dva až tři menší prostory pro souběžné využití různými skupinami.
  - **Důležité je také jednoduché provozování při větších akcích: rychlá příprava a přirozené propojení sálu, zázemí pro občerstvení, skladů a zahrady, například přímým otevřením sálu do zahrady a snadnou dostupností mobiliáře a provozního zázemí.**
  - Nejde o maximalizaci kapacity jednoho sálu, ale o takové prostorové řešení, které umožní efektivně pracovat s různě velkými skupinami a zabrání tomu, aby velký prostor po většinu času působil prázdně.

- **Gastro zázemí / bar, sklad potravin**
  - Zázemí a občerstvení větších akcí, možnost dopřípravy a dohřátí pokrmů
  - Připravené pro masové akce a snadno omyvatelné povrchy

- **Místo pro odkládání oděvů** návštěvníků v návaznosti na multifunkční sál a učebnu; u farní kanceláře podle dispozičního řešení.
- **Úklidová místnost**
- **Sociální zařízení (**muži, ženy, bezbariérové WC, přebalovací pult, sprcha)
- **Sklad** (židle, stoly, ideálně odděleně hudební nástroje a aparatury, ideálně přímá návaznost na multifunkční sál)
- **Zázemí pro kočárky a kola**
- **Menší místnost – učebna (20–30 osob)**
    - Zejména jako učebna, ale i herna
    - Může sloužit i pro výtvarné aktivity
    - Variabilní uspořádání pro různé typy aktivit – výuka, práce ve skupinách, neformální setkávání, hry apod.
    - Samostatné sklady (stačí např. vestavné skříně)
    - Tabule, promítací plátno, piano nebo klávesy

  Pozn: viz zóna 1 a Tabulka 1: souběžný provoz dalších skupin buď více učebnami, nebo dělením sálu
- **Zkušebna pro sbor a rytmické kapely**
    - Variabilní akustika (suchá na zkoušky, prostorová na produkci)
    - Bezpečný notový archiv
    - Může být samostatnou místností, nebo dělenou částí sálu s odpovídající akustikou; rozhodnutí ponechává zadání na návrhu.
    - Souběžný provoz více skupin (viz Tabulka 1) lze řešit více učebnami nebo dělením sálu na 2–3 části; počet učeben ponechává zadání na návrhu.
- **Herna, dětský koutek (viz str. 24)**
- **Farní kancelář**
    - Pracoviště dvou kněží + farní asistentka
    - Pracovní setkání menších skupiny (do 8 osob)
    - Sociální zázemí a malá kuchyňská linka
    - Vestavné uzamykatelné skříně (farní archiv)
    - Farní kancelář by měla umožňovat funkci zpovědní místnosti (viz Zpovědní a „diskrétní“ místnost
- **Zpovědní a „diskrétní“ místnost**
    - **Možnost spojit s místností pro pracovní setkání**

- Vhodná provozní návaznost na farní kancelář, využitelná jako „diskrétní místnost“ (kapacita 5–6 osob; využití pro duchovní rozhovory)
- Silný požadavek na bezbariérovost a důstojné místo k čekání.
- Část stěny nebo dveří má být průsvitná (např. mléčné sklo), aby bylo zvenčí patrné, že je místnost obsazena; akustická diskrétnost tím nesmí být narušena.
- Požadavek na akustickou diskrétnost zpovědi.
- Sdílení prostor: zpovědní/diskrétní místnost lze provozně spojit s místností pro pracovní setkání a s místem pro rozjímání (část C), pokud to nebrání jejich souběžnému využití; farní kancelář zůstává samostatná.

- **Provoz a přístup**
  - Sál a farní kavárna musí být připraveny na komerční provoz pro veřejnost; ostatní prostory slouží farnímu provozu.
  - Při farních akcích si prostory otevírají farníci sami, při provozu pro veřejnost zajišťuje otevírání a dohled správce. Přístup se předpokládá řešit kódovými zámky a čipy tak, aby bylo možné zpřístupnit jednotlivé zóny (sál, kavárna, zázemí, učebny) samostatně, bez přístupu do klauzury.

C. Duchovní prostory

Možný společný vstup z veřejných prostor (jedním vchodem pro veřejnost), ale požadavek na intimitu a akustiku.

- **Místo pro rozjímání**
  - Malá, v zimě vytápěná, akusticky oddělená místnost pro rozjímání a setkávání malých (modlitebních) společenství (max. 10 osob)
  - Možno provozně spojit se zpovědní místností
  - Podobné nároky jako zpovědní místnost (bezbariérovost, průsvitné dveře, akustika).
  - Bude sloužit i jako osobní kaple kněží

D. Technické zázemí

Dbát na dobrou dostupnost (nakládka a vykládka z automobilů)

- **Technická místnost a malá dílna**
  - Zázemí správce, opravy
- **Sklad zahradní techniky a nářadí**
- **Příruční sklad venkovního mobiliáře** – zejména stolů, laviček/„pivních setů“ a případně party stanů. Hlavní skautský sklad bude umístěn jinde mimo farní areál; zde jde především o snadno dostupné vybavení pro pořádání farních akcí.

E. Zahrada a farní dvůr

- Využitelná pro farní akce (farní den, posezení, návaznost na multifunkční sál)
- Komunitní a meditační prostor
- Minimum údržby
- Zvážit přístupnost zahrady pro veřejnost v kontextu požadavků na soukromí trvalého bydlení kněží (např. přístupná při farních akcích, nebo pouze z části). Konkrétní vymezení navrhne architekt.
- Hřiště, sportoviště, dětské prvky
- Část farní zahrady je nyní využívána sousední školkou.
- Parkování: minimálně 2 automobily pro stélé obyvatele fary; umístění ponechává zadání na návrhu.

Doplňkové funkční požadavky:

Bez specifikace etapy.

- **Chill out zóna / kavárna (s možností samoobsluhy)**
    - Vstupní prostor, ve formě nejsnadněji dostupné zóny s možností téměř volného vstupu. „Zašívárna“ pro mládež, která venku mrzne mezi vyučováním a kroužky, místo čekání rodičů na skončení programu jejich dětí.
    - Místo, kam se nebojí jít nevěřící kamarád nebo soused.
    - Malý bar (možnost uvařit si kávu, čaj)
    - Herna nebo přímá návaznost na hernu, optické propojení na místa určená dětem
    - Provoz kavárny: prostor musí být připraven na **komerční provoz kavárny otevřené veřejnosti** (zřejmě v určité dny nebo období); mimo něj slouží jako neformální farní zóna. Může být napojený na multifunkční prostor, který primárně slouží farním a komunitním aktivitám.
- **Mládežnická klubovna**
    - Místo zimního klubového scházení (zejména skauti nebo nabídka pro další kroužky)
- **Farní knihovna**
    - Možnost zápůjčky duchovní a vzdělávací literatury
    - Možné spojit vstupním prostorem, klubem, chill out zónou
- **Zázemí pro skauty**
    - Místo, které může fungovat jako sdílená klubovna, tj. místo pro pořádání schůzek s vlastním uzamykatelným úložným prostorem.
    - Možnost uložení části skautského vybavení pro pořádání akcí v blízkosti fary (např. vánoční prodej, misijní koláč).

- **Prověřit možné ubytovací kapacity**
    - Jednoduché ubytování pro poutníky na Svatojakubské cestě (2–4 lůžka)
    - Ubytování pro spolča / mládež (matrace, jednoduchý standard)
    - Ubytování musí být provozně oddělené od klauzury, snadno spravovatelné, bez nutnosti trvalého recepčního provozu.

Technické parametry

Areál by měl být navržen s důrazem na **šetrnost k životnímu prostředí, energetickou úspornost a dlouhodobě udržitelný provoz**, přiměřeně jeho historickému charakteru a finančním možnostem farnosti. Preferujeme jednoduchá a robustní řešení s nízkými provozními náklady, která budou dlouhodobě dobře fungovat a která bude farnost schopna udržovat. **U nových částí areálu očekáváme promyšlené energetické řešení směřující k co nejnižší energetické náročnosti provozu.** Důležité je také šetrné hospodaření s vodou a energiemi, dobré využití přirozeného světla a větrání a pokud možno maximální využití a zachování stávajících konstrukcí a materiálů.

Historická autenticita a památková hodnota

Farní areál je součástí jedné z nejstarších zón ve městě (možné základy ze 16. století). Předpokládáme citlivý přístup a zachování vizuálního souladu s kostelem.

Strategie realizace: Etapizace a ekonomika

Přejeme si, aby návrh vycházel z velkorysé dlouhodobé vize celého areálu, která však bude současně realisticky rozdělitelná do jednotlivých etap. Jednotlivé etapy by měly být schopné fungovat samostatně a jejich pořadí by mělo umožnit reagovat na aktuální finanční možnosti farnosti.

Pro první etapu farnost předpokládá investiční rámec přibližně 22–25 milionů Kč včetně DPH. V rámci této etapy bude potřeba hledat rovnováhu zejména mezi vybudováním kvalitního komunitního zázemí, především multifunkčního sálu, a stabilizací důstojného a dlouhodobě udržitelného bydlení kněží. Návrh by měl umožnit obě funkce realizovat postupně podle aktuálních finančních možností.

Celkové náklady na rekonstrukci celého areálu farnost nyní odhaduje zhruba na 50 milionů Kč včetně DPH a rozhodně se nebude jednat o jednorázovou a krátkodobou investici.

Chceme také hledat rozumnou míru mezi profesionální realizací nezbytných a technicky náročných částí a možností svépomocného zapojení farnosti tam, kde to bude účelné (viz kapitola Požadavek na komunitní přístup).

Ideální by bylo zachovat alespoň část komunitního života a možnost konání běžných farních aktivit i v průběhu realizace. Dočasné přestěhování bydlení kněží do jiného objektu jsme naopak schopni zajistit, pokud to umožní efektivnější průběh stavebních prací.

Navrhovaná koncepce by měla umožnit záložní, ekonomicky méně náročnou variantu rekonstrukce. Pokud se nepodaří zajistit prostředky na zamýšlenou komplexní přestavbu nebo novou výstavbu, měl by návrh umožnit smysluplné využití pouze stávající budovy fary. Návrh a jeho etapizace by tedy měly umožnit smysluplné využití pouze stávající budovy fary, pokud se nepodaří zajistit prostředky na zamýšlenou komplexní přestavbu nebo novou výstavbu – například její postupnou opravu a úpravu v menším rozsahu. Tato varianta by měla představovat ekonomickou pojistku projektu: umožnit farnosti důstojně a funkčně stabilizovat svůj provoz i v případě, že nebude možné uskutečnit původně zamýšlenou investici v plném rozsahu.

Požadavek na komunitní přístup (příprava i realizace)

„Fara jako společně tvořený domov."

Farnost má zájem, aby se na vzniku nové fary mohla podle svých možností podílet také vlastní komunita. Má k dispozici řadu lidí ochotných zapojit se do brigád, úklidu, drobných stavebních a dokončovacích prací, úprav zahrady nebo tvorby jednoduchých prvků vybavení.

Přejeme si proto, aby návrh tuto možnost přirozeně umožňoval a podporoval – například volbou jednoduchých a robustních konstrukcí, které lze v některých částech postupně dokončovat nebo dotvářet, a vytvořením prostoru pro smysluplné zapojení farníků při realizaci i pozdějším životě areálu.

Nejde přitom pouze o hledání úspor. Možnost něco společně vytvořit, upravit nebo postupně doplnit vnímáme jako součást samotného komunitního charakteru fary. Zapojení farníků může být přirozenou součástí nejen realizace, ale i dalšího rozvoje a péče o areál.

Požadavky na architektonický přístup

Přejeme si architekturu, která bude přirozeně otevřená různorodému využití, bude myslet na možnosti budoucího rozvoje a na mnohovrstevnatost aktivit, které se zde budou odehrávat. Návrh by měl odrážet přijetí a otevřenost a vycházet z pocitu (bezpečí) domova.

Návrh by měl být bezbariérový – nejen ve smyslu přístupnosti pro osoby s tělesným handicapem, ale také ve smyslu prostředí, které je přirozeně přívětivé, srozumitelné a nevytváří zbytečné obavy či ostych. Fara by měla nabízet různé úrovně otevřenosti – od veřejnějších a společenských prostor přes dvůr až po klidnější a intimnější části – a umožňovat podle potřeby své prostory otevírat i uzavírat.

Při návrhu bychom rádi zachovali zejména:

- citlivý přístup k historické hodnotě objektu,
- autenticitu vnějšího pláště, zejména hlavní budovy fary,
- současný, střídmý a důstojný výraz interiéru,
- jednoduchou, praktickou a funkční materiálovou paletu.

Typologie uživatelů a jejich specifické potřeby

Analýza podnětů identifikovala klíčové skupiny, pro které musíme definovat jasné „prostorové imperativy“:

- **Kněží (soukromí vs. služba):** Potřebují důstojné a akusticky izolované bydlení.
- **Rodiny a děti (nerozbitnost a vizualita):** Vyžadují hernu, přebalovací pulty, zázemí pro kočárky a kuchyňku s mikrovlnkou. Klíčová je „nerozbitnost“ materiálů a přímé vizuální propojení s venkovním pláckem, aby rodiče mohli v klidu pít kávu, zatímco vidí na hrající si děti.
- **Mládež a skauti (kapacita a „zašívárny“):** Skauti nutně potřebují prostor pro **30 lidí** (vánoční schůzky oddílové, střediskové akce se budou konat ve velkém sálu). Mládež volá po „zašívárně“ s mikrokinem (Nintendo/PS) a zázemím pro LAN party či kulečník. Pro schůzky a společné aktivity je vhodná flexibilní místnost (koberec, polštáře).
- **Hudebníci (akustika):** Potřebují zkušebnu s variabilní akustikou a bezpečný notový archiv (viz část B).
- **Vzdělávání (ergonomie):** Pro výuku náboženství, vzdělávání, přípravy na svátosti, přednášky i některá společenství je nezbytný projektor. Část skupin potřebuje tabuli a židle s psacími pultíky, pro jiné skupiny jsou ale židle s pultíky nevhodné.
- **Senioři a hledající (důstojnost):** Bezbariérovost bez prahů a čitelný prostor. Klidová místa pro mezigenerační setkávání. Možnost „čaje o páté“ jako nástroje socializace.

Přílohy

Tabulka 1: Přehled aktivit dle četnosti a typu

aktivita	kdy se schází	typ	obvyklý počet
kancelář (pastorační asistentka)		administrativa	
kancelář (pracovní návštěvy aj.)		administrativa	
ekonomická rada	5x/rok	administrativa	6
pastorační výbor	4-5x/rok	administrativa	5
pastorační rada	4-5x/rok	administrativa	15
provozní porady (oprava fary, příprava akcí apod.)	jednorázově	administrativa	
sčítání sbírek	1x/týden	administrativa	1
zpověď	2x/týden	modlitba, ztišení	
modlitby matek (2 skupinky)	1x/2 týdny	modlitba, ztišení	10-15
modlitby otců	1x/2 týdny	modlitba, ztišení	5-8
setkání mužů (Exodus)	13x/rok	modlitba, ztišení	7-10
chvály rodin s dětmi	1x/měsíc	modlitba a tvoření s dětmi	15-30
misijní tvoření (tvoření a vyrábění dětí)	4x/rok	modlitba a tvoření s dětmi	20-30
Benjamínek (zpěv s tvořením 2–8 let)	1x/2 týdny	modlitba a tvoření s dětmi	10-20
skauti (diskuze s rodiči)	jednorázově	přednášky, diskuze	
vedení světlušek a skautů	5x/rok	přednášky, diskuze	15
domlouvání víkendu pro muže	1x/rok	přednášky, diskuze	3-5
domlouvání víkendu pro rodiny na Hoješíně	1x/rok	přednášky, diskuze	8-10
přednášky pro farníky (přizvána i veřejnost)	2x/rok	přednášky, diskuze	30-50
duchovní obnova (adventní)	1x/rok	přednášky, diskuze	30-50
společenství rodin	1x/měsíc	společenství	25-35
společenství starších farníků	1x/měsíc	společenství	20-30
společenství mládeže	1x/2 týdny	společenství	10-15
vikariátní setkání mladých	méně než 1x/rok	společenství	20-60
ministrantské schůzky (někdy v kostele, někdy na faře)	1x/2 týdny	společenství	6-15
neformální manželská setkání	1x/rok	společenství	8-20
neformální setkání maminek	2x/rok	společenství	6-10
pravidelné schůzky části světlušek	1x/týden	společenství	15-20
schůzky všech světlušek	2x/rok	společenství	40
společenství dívek	1x/týden	společenství	
náboženství mladších středoškoláků	1x/týden	výuka	25-30
náboženství starších středoškoláků	1x/týden	výuka	25-30
náboženství dětí ze speciální školy	1x/týden	výuka	5
setkání katechetů	4x/rok	výuka	10
vzdělávání farníků (bývalo na faře, nyní v kostele)	1x/týden	výuka	

Dobrý pastýř (pro předškolní děti, 2 skupinky)	1x/týden	výuka	22-30
příprava dětí na 1. sv. přijímání a jejich rodičů	8x/rok	výuka	12-30
příprava na biřmování	1x/2 týdny	výuka	50-60
příprava na manželství	nepravidelně	výuka	
příprava rodičů na křest dětí	nepravidelně	výuka	
příprava na křest dospělých	1x/2 týdny	výuka	
formace po křtu dospělých	1x/měsíc	výuka	
kurzy 1denní	jednorázově	výuka	
kurzy vícedenní	jednorázově	výuka	
zkouška chrámového sboru	1x/týden	hudba	25
zkouška rytmických skupin	2x/měsíc	hudba	10-35
zkouška na farní den	1x/rok	hudba	4
zkouška na večer chval	2x/měsíc	hudba	10-20
zkouška Benjamínku (od 8 let)	3x/rok	hudba	10-15
zkouška Taizé	4x/rok	hudba	15
na Bílou sobotu po vigilii	1x/rok	občerstvení	50-80
po 1. sv. přijímání (většinou venku, někdy na faře)	1x/rok	občerstvení	80-120
po rorátních mších v adventu	4x/rok	občerstvení	10-30
mezi přednáškami konanými v kostele	3x/rok	občerstvení	20-40
po pomazání nemocných	1x/rok	občerstvení	20-30
po ekumenické bohoslužbě	1x/3 roky	občerstvení	30-40
farní káva v neděli po obou mších sv. na faře	3x/rok	občerstvení	100-120
zázemí pro vystupující na koncertech	7x/rok	občerstvení	10-50
sklad občerstvení na různé akce, vybírání, příprava	6x/rok	občerstvení	
občerstvení před pohřbem a po pohřbu	jednorázově	občerstvení	
setkání skupin dobrovolníků	1x/rok	občerstvení	10-15
příprava občerstvení na opékání	2x/rok	občerstvení	
přespání jednotlivců	4x/rok	ubytování	
přespání skupin	2x/rok	ubytování	
byty 2 kněží		ubytování	